

מסורת הש"ס

- (א) [מנחות מט.].
(ב) [נדרים כח. וש"נ].
(ג) שבת דף קל. כריתות
ט; (ד) שבת ע"ג וש"נ.
(ה) גי' רש"י, (ו) [מנח
בינוט ל.].

הגהות הב"ח

- (א) גמ' לשיני ליה הי
קאמר לל"ל וזמית הי
נמחק:

מוסף רש"י

ושבח וגמ' את של
אחר השבת בשבת
חייב. דעשה דבר מזה
ולא עשה מזה הוא ועבד
ליה חבורה שלא לזרז
וכסא חפלו ר' יהושע
מזה (שבת קלז.). רבי
אליעזר מחייב חטאת.
דמילא שלא בזמנה אינה
דוחה שבת, ואע"ג דעשה
דבר מזה, שהיה טרוד
בזמנו של שבת ומתוך כך
טעה בזה ואף בזה עשה
מזה שהיה ראויה לא לזרז
אלא שאינו דוחה שבת, כ"ל
ועשה מזה דבר מזה
ועשה מזה שיש חזק
חטאת חייב (שם).

מוסף תוספות

- א. מאי איריא לדרב
האסור, מוס' שאנן.
ב. מאי קשיא ליה. שם.
ג. דכחש ששחטו בזמנו
לשם שאר זבחים פסול
והיה הוה ליה למיירא לא
[אם] אמרת בשבט שכן
טעה בדבר מצוה ולא
עשה מצוה האמר בשאר
זבחים שטעה בדבר מצוה
ועשה מצוה. שם.
ד. אלא קאמר שחט
בדבר מצוה ולא עשה
מצוה חייב לדברי הכל.
ה. שם. ודמינו למימר
דאע"ג דמחייב ר' יהושע
גבי תינוקות הכא גבי פסח
אם שחטו לשם דבר
המותר היה פטור. שם.

רבינו חננאל

אוקימנא בעיקר ומפרש
אינו שחטו אלא לשם
שלמים. והוא דקתני סיפא
ושאר כל הזבחים ששחטן
לשם פסח בשבת שחל
לזרז ב"ד אם אינו ראויין
לפסח כגון שהיו נקבת
או זכרים בני שנים חייב,
ואם ראויין הן ר' אליעזר
מחייב חטאת ורבי יהושע
פטור. אוקימנא בשבט
כסבור כי הובח של
פסח הוא ששחטו ונמצא
ששחטו ונחטו זבת אחד.
ועמדה רישא בעיקר שם
פסח מעליו ושחטו לשם
שלמים וסיפא בטענה
ואמרין איני דרישא
בעיקר וסיפא בטענה,
והתנן אמר רבי אליעזר
ומה אם הפסח שחטו
הוא עצמו לשחטו בשבת
לשם פסח אלא מפני
שישנו שמו ושחטו זבחים
שלמים חייב, שאר זבחים
שאסורין לשחטן בשבת
לשמן כשישנה את שמן
אינו דין שיהיה חייב, ואם

אלו דברים פרק ששי פסחים

עב.

עין משפט
נר מצוה

בא א מיי פט"ו מהל'
פסולי המוקדשין
הלכה א ופ"ז מהלכות
שגגות הלכה א:
בב ב ג מיי פ"ז מהל'
שגגות הלכה ח:

רבינו חננאל (המשך)
איתא נימא לא דמי רישא
בעיקר ולפיכך חייב, אי
הוה רישא נמי בטענה
כסיפא לא הוה מחייב
מדי. ושנינו לר' אליעזר
לא שני ליה בין עוקר
לטועה משום הכי לא
פרוין הכי, לר' יהושע שני
ליה, והכי קאמר ר' יהושע
לדרי לא קשיא רישא
בעיקר וסיפא בטענה, אלא
לדרידל דלא שני לך בין
עוקר לטועה לא אם אמרת
טועה בפסח שטועה בדבר
[נ]א: שישנו לדבר
האסור לשחטו בשבת
כגון שלמים וכיוצא בהן,
תאמר שלמים ששחטן
לשם פסח ששנינו לדבר
המותר לשחטו בשבת
והוא הפסח. אמר לו ר'
אליעזר תמדין ומוספין
ויכיתו שמתהוין לשחטן
בשבת והשחטו זבחים
אחרים לשם תמיד בשבת
חייב חטאת. אמר לו
ר' יהושע שאני אימורי
צבור שכן יש להן קצבה,
כלומר שני תמדין ושני
מוספין בכל שבת, וכיון
שיש להם קצבה מאחר
ששחטו עובדי החבורה,
באסור עומדין באסור
שבת כשאר שאר ראויין
לשבת כגון חטאות וכיוצא
בהן, תאמר בפסח שאין
תאמר בשבט ששחטו
ערב בשבת וקאשנין וכי
לא הויא דאית ליה קצבה
מחייב ר' יהושע והתנן
בפרק ר' אליעזר מי שהיו
לו שני תינוקות אחד
למול אחד השבת ואחד
למול בשבת ושכח ומל
ערב בשבת השבת בשבת
חייב חטאת. ומשני ר'
אמי כגון שקדם ומל של
ערב בשבת בשבת דענין
טרוד בהאיין דבשבת,
הכא דקדים שחטניהו
לאימורי צבור ברישא דהא
ליכא מידי טרודי ביה.
אי הכי ר' מאיר אומר
אף השחטו לשם אימורי
צבור פטור ואע"ג דקדים
שחטניהו לאימורי צבור,
והא תני ר' חייא אמר
ר' מאיר לא נחלקו ר'
אליעזר ור' יהושע על
שהיו לו שני תינוקות
ערב בשבת ערב שבת
וכו', קתני מיהא רישא
ושכח ומל של ערב
שבת בשבת שחייב, נתי
נמי דקדים מהליה להאיך
דשבת האמר רבי מאיר
אע"ג דקדים עבדינהו
לאימורי צבור פטור.

שמעתי מינה עקירה במעות הוויא עקירה. אומר ר"י דלפונתא
היא בהמלל (מנחות מט.). **הא לא דמי רישא בעוקר**
בז'. ומאי קאמר ר' יהושע שכן שניה שמו דדבר האסור אפילו
שניה שמו לדבר המותר נמי חייב כיון שהוא עוקר:
לרבי יהושע דשני ליה לימא **זיה**
חבי. תימא לרשב"א^א הא
אפי' אי מוקמי' כולה בטועה ע"כ
רבי יהושע לדבריו דרבי אליעזר
קאמר לדלדיה רישא אפילו שניה
לדבר המותר חייב כיון דלא עשה
מזה^ב דמתני' מוקמי' בגמרא כרבי
שמעון דאית ליה היכא דלא עשה
מזה חייב לרבי יהושע צפרק רבי
אליעזר דמילא כסופו (שבת קלז). דלמור
רבי שמעון לא נחלקו רבי אליעזר
ורבי יהושע על ז' תינוקות אחד
למול אחד השבת ואחד בשבת ושכח
ומל את של אחד השבת בשבת דחייב
משום דלא עשה מזה^ג א"כ מה
שהולך לומר דרישא משום דשניה
לדבר האסור היינו לדברי רבי אליעזר
לדברי אליעזר כסיפא נמי לא עשה
מזה דלפסל לערוב אחרים לשם פסח
ואומר ר"י דכמה מקומות מצי
למימר וליתעמיך ולא קאמר ועוד
^ד דלא דמי לתינוקות דהתם ודאי חייב
כשחל של אחד השבת בשבת לפי שלא
עשה מזה וגם לא יתנה שבת
לידמות אלל אותו מינוק אלל פסח
שניה לדבר המותר פטור כיון
שיתנה שבת לידמות אלל אותו פסח
אם היה שחטו לשמו:
לדרידל לא אם אמרת בפסח
בז'. תימא לרשב"א מה
משיב ר' יהושע לדברי ר' אליעזר
תאמר בזבחים ששניה שמן לדבר
המותר כיון לר' אליעזר לא שני בין
עוקר לטועה מה מועיל מה ששניה
לדבר המותר הלא לר' יהושע עוקר
לדבר המותר חייב ה"ה טועה לר'
אליעזר ומפרש דה"ק ר' יהושע לר'
אליעזר נהי דלא שני לך בין עוקר
לטועה מ"מ יש לחלק דרישא תרמי
לגריעותא עוקר ולדבר האסור וסיפא
תרמי לנטיעותא דטועה ולדבר המותר:
שקדם ומל של שבת בערב
שבת. הוה מצי לפלוגי
דדידי' בין קדם ומל ללא קדם אלל
דנקט כמותא כסיפא דמל של אחד
השבת בשבת פטור ואע"ג דלא עשה
מזה כיון שיתנה שבת לידמות
ורישא נמי קמ"ל כמותא דנקט
ע"ש אף על גב דעשה מזה חייב
כיון שלא יתנה שבת לידמות:
כאשמו
נחלקו על שהיו לו שני תינוקות אחד למול אחד השבת ואחד למול בשבת ושכח
ומל את של אחד השבת בשבת ודר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פטור
ותסברא מה התם דלא עבד מצוה פטור רבי יהושע היכא דקא עבד מצוה
מחייב אמרי דבי רבי ינאי ר' ירישא כגון שקדם ומל של שבת בערב שבת
שלא

במאי עסקינן אילימא בטועה שמעת מינה
^ה עקירה במעות הוויא עקירה אלא בעוקר
אימא סיפא ושאר כל הזבחים ששחטן לשום
הפסח אם אינו ראויין חייב אם ראויין הן ר'
אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פומר ואי
בעוקר מה לי ראויין מה לי שאינן ראויין
אלא פשיטא בטועה רישא בעוקר וסיפא
בטועה א"ר אבין אין ר' ירישא בעוקר וסיפא
בטועה אשכחיה רב צחק בר יוסף לר' אבהו
דהוה קאי באוכלוסא דאינשי א"ל מתניתין
מאי א"ל רישא בעוקר וסיפא בטועה תנא
מיניה^ה ארבעין זימנין ודמי ליה כמאן דמנחא
בכיסיה תנא א"ר אליעזר מה אם פסח שמותר
לשמו כשישנה את שמו חייב זבחים שהן
אסורין לשמן כשישנה את שמן אינו דין
שיהא חייב ואם איתא הא לא דמי דרישא
בעוקר וסיפא בטועה לר' אליעזר לא שני
ליה לר' יהושע דשני ליה^ו לישני ליה הכי
הכי קאמר ליה לדרידל לא דמי רישא בעוקר
וסיפא בטועה לדרידל לא אם אמרת בפסח
ששניה את שמו לדבר האסור תאמר בזבחים
ששניה את שמן לדבר המותר א"ל רבי
אליעזר אימורי ציבור ויכיתו שהן מותרין
לשמן והשוחט לשמן חייב אמר לו רבי
יהושע לא אם אמרת באימורי ציבור שכן
יש להן קצבה תאמר בפסח שאין לו קצבה
למימרא דכל היכא דאית ליה קצבה מחייב
רבי יהושע והרי תינוקות דיש להן קצבה
^ז ויתנן מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול
אחר השבת ואחד למול בשבת ושכח ומל
את של אחד השבת בשבת חייב אחד למול
בע"ש ואחד למול בשבת ושכח ומל את
של ע"ש בשבת רבי אליעזר מחייב חטאת
ור' יהושע פומר א"ר אמי הכא במאי עסקינן
כגון שקדם ומל את של ערב שבת בשבת
דאיכא חך דשבת דמריד ביה הכא כגון
שקדם ושחטניהו לאימורי ציבור ברישא אי
הכי רבי מאיר אומר אף השוחט לשם
אימורי ציבור פטור אע"ג דקדים ושחטניהו
לאימורי ציבור ברישא^ז והתניא רבי חייא
^ח [מאבל ערב] א"ר מאיר לא נחלקו ר' אליעזר
ורבי יהושע על שהיו לו שני תינוקות אחד
למול ערב שבת ואחד למול בשבת ושכח
ומל את של ערב שבת בשבת דחייב על מה
נחלקו על שהיו לו שני תינוקות אחד למול אחד השבת ואחד למול בשבת ושכח
ומל את של אחד השבת בשבת ודר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פטור
ותסברא מה התם דלא עבד מצוה פטור רבי יהושע היכא דקא עבד מצוה
מחייב אמרי דבי רבי ינאי ר' ירישא כגון שקדם ומל של שבת בערב שבת
שלא

פטור ר' יהושע. אלא אמרי דבי ר' ינאי רישא דמתני' כגון שקדם ומל את